

Az
ÁCSI GÁRDONYI GÉZA
ÁLTALÁNOS ISKOLA
tantervei

ÉNEK-ZENE
5 – 8. évfolyam

Készítette:
Illyés Rita Éva

Az Oktatási Hivatal által
kiadott Kerettanterv alapján
Ács, 2020

ÉNEK-ZENE 5-8. ÉVFOLYAM

Éves óraszámok:

Évfolyam	5.	6.	7.	8.
Heti óraszám	2	1	1	1
Éves óraszám	68	36	36	36

Alaptankönyv a 5-8. évfolyamok számára:

Rápli Györgyi – Szabó Katalin: Énekeskönyv 5.

Rápli Györgyi – Szabó Katalin: Énekeskönyv 6.

Rápli Györgyi – Szabó Katalin: Énekeskönyv 7.

Rápli Györgyi – Szabó Katalin: Énekeskönyv 8.

Kiegészítő könyvek:

Kodály - Vargyas: A magyar népzene, Editio Musica Budapest

Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához - Művészeti, zeneelméleti és magyar népzenei alapismeretek

Az ének-zene tanítás legfőbb célja:

A tanulók zenei anyanyelvi ismereteinek bővítése. Fontos cél továbbá, hogy a megalapozott zenei képességek *továbbfejlődjenek*. Középpontban továbbra is a zenei aktivitás, ezen belül az éneklés áll.

Az iskolai zenei nevelés elsődleges élményforrása a közös éneklés és a műalkotás optimális zenei befogadása.

A zenei befogadás aránya megnő, melyet változatos motivációs technikákkal és aktivitások gazdag tárházával lehet sikeressé tenni. Meg kell találni azokat a közös kreatív zenélési formákat, melyek segítenek a remekművek közelébe jutni.

Dalkincsük folyamatosan bővül a magyar és más népek dalaival, ez által fejlődik stílusos, kifejező éneklésük. A dalok és zeneművek válogatása igazodik életkori sajátosságaikhoz.

A közös éneklés legmagasabb szintje az iskolai kórus, mely nélkül nem teljesíthetők Kodály zenei nevelési elvei.

Ebben a tanulási szakaszban összegződnek a korábbi tanítási egységek zeneművei zenei történeti szemléletmóddal. A tanulók minden egyes tanévben találkoztak a fontos zenei történeti korszakokhoz tartozó, életkori sajátosságaiknak megfelelő zeneművekkel, melyeknek itt a rendszerezése történik.

Legfontosabb módszertani elv, hogy megfelelő motivációval a gyermek megtalálja a kapcsolatot a zeneművek által közvetített érzelmi – intellektuális élethelyzetek és a sajátja között!

A szabad órakeret lehetőséget ad a tanárnak az értékválasztásra kedvelt dalaiból, illetve a különböző médiumok által közvetített sokféle zenéből, napjaink szerteágazó rétegműfajaiból.

Témakörök a Kerettanterv ajánlása alapján:

1. Zeneművek/ Énekes anyag
2. Zeneművek/ Zenehallgatási anyag
3. Zenei ismeretek/ Ritmikai fejlesztés
4. Zenei ismeretek/ Hallásfejlesztés
5. Zenei ismeretek/ Zenei írás-olvasás

A készségek fő területei: előadói, befogadói és alkotó készség, melyek a fenti témakörökön belül találhatók. Az ének-zene tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: Az ének-zene segíti a tanulót az aktív tanulás kompetenciáinak kialakításában, fenntartásában, megerősítésében és tovább fejlesztésében. Az ének-zene tanulását nem a hagyományosnak tekintett tanulási módok, hanem a ráérzés, a gyakorlás (ismétlés) és az önreflexivitás támogatja. Ebből adódik, hogy a tanulónak sikerélményt jelent a tanulás. Ennek az élménynek a megtapasztalása más tárgyak tanulásához is pozitívan járul hozzá.

A kommunikációs kompetenciák: Az írott és a beszélt nyelvhez hasonlóan létezik zenei anyanyelv is, mely saját, egymásra épülő rendszerrel rendelkezik. A zene kiválóan alkalmas az anyanyelvi és az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztésére, illetve a beszédnehézségek enyhítésére, melynek leghatékonyabb eszköze a ritmus és a hallásfejlesztés. A tanóra célja a zene megszerettetése és olyan motivációk kialakítása, melyek lehetővé teszik a tanulók aktív részvételét a zenei kommunikációban. Lényeges a szöveges éneklés, mint verbális kommunikáció, valamint a saját, alkotó gondolatokat kifejező improvizáció. A kommunikációs készségek mélyüléséhez kapcsolódik a zeneművek elemzése, amely által a tanuló saját szavaival képes leírni a zenei folyamatokat. Megérti a tágabb összefüggéseket, a zene funkcióját és kapcsolatát azzal a világgal, amelyben létrejött, és amelyben aktuálisan hatást gyakorol a jelen kor emberére (lásd: a zene mindennapi funkciója és a zene médiában történő használata).

A digitális kompetenciák: A tanuló a digitális világban él és annak eszközeit használja mindennapjaihoz, ezért az oktatás hatékonyságát növeli, ha a pedagógus épít a tanuló ilyen irányú jártasságára. A tanuló kezében lévő mindennapos digitális eszközök alkalmasak arra is, hogy használójuk számára a zenei kommunikáció eszközei legyenek. A zenei szoftverek, alkalmazások játékosan fejlesztik az infokommunikációs kompetenciákat.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló megtapasztalja az együttműködés hatékonyságát a csoportos zenei tevékenységeken keresztül (pl. kóruséneklés), és lehetősége van véleményének, gondolatainak kinyilvánítására. Mások produkciójának tisztelettel való figyelése a különböző nézőpontok iránti toleranciáját formálja.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az önkifejezés, a kreativitás és a szépérzék fejlesztése keretében a tanuló a zenét sajátos nyelvként ismeri fel, mellyel képessé válik gondolatai, érzései tolmácsolására, használva az improvizáció adta lehetőségeket is. Ezen kívül különböző kultúrák zenéjével való ismerkedés és azok társadalmi funkciójának megértése hozzájárul a komplex látásmód kifejlődéséhez. Az ének-zene a teljes embert az alkotás-befogadás-reprodukció egységében kívánja fejleszteni. Az éneklés-zenehallgatás-improvizáció-zenei olvasás, írás teljes tevékenységrendszerre módot

ad a tanórai aktív, cselekvéses tanulásra, a kommunikációra és a kooperációra. Fontos, hogy a tanulók minél differenciáltabban tudják megfogalmazni a zeneművek üzenetét és megtalálják önmagukat bennük. Kiemelkedően fontos a zenei ízlésformálás, a zenei ítélőképesség fejlesztése, mert ez teszi lehetővé az értékes műalkotások felismerését és elfogadását, a kritikai képesség kialakulását.

Iskolánkban az ének-zene órák fontos célja a komplex élményátadás, mely a tanulót különféle tevékenységeken keresztül vonja be a zenélésbe. Ide tartozik a mozgás, a koncertlátogatás, a táncstanulás, a zenei anyaghoz kapcsolódó dramatikus előadások létrehozása és az órán kívüli gyűjtőmunka. Ezen tevékenységek által erősödik bennük a kulturális és társadalmi identitás, így a művészetek, ezen belül a zene, tanulóink életének szerves részévé válik.

A zenepedagógiai tevékenység jelentős mértékben alapoz a kortárs kulturális és zenei környezetre is, segít megérteni és feldolgozni a modern életvitelhez kapcsolódó nagy mennyiségű hangzó anyagot és megtalálni bennük a művészi értékeket. A kialakult évezredes értékrendhez képest, a gyakran változó normák miatt a tanár csak naprakész ismerettel tudja az ízlésformálás eszközeként alkalmazni a mai zenei rétegműfajokat. Az élményszerzés kiteljesedhet hangversenyeken az élő zenével történő találkozásokor, de legmagasabb fokát az iskolai minőségi kóruséneklésben érheti el.

Az ellenőrzés, értékelés formája, szempontjai:

A dolgozatok témájának, anyagának, megválasztásakor figyelembe vesszük az adott évfolyam sajátosságait, fejlesztési követelményeit.

Az írásbeli tudás mérésének feladattípusai:

- kottairás, ritmusírás: az értékelés pontozással történik,
- témazáró dolgozat: az értékelés pontozással történik.

Szóbeli mérésre szolgáló feladattípusok:

- az éneklés értékelési szempontjai: a tanuló jól artikuláltan, tisztán intonálva, helyes szövegmondással, zeneileg megformálva (muzikálisan) énekeljen.

Az értékelés feladattípusai nem kizárólagosak: a szaktanár mindenkori igényei, saját elképzelései szerint és a tanulócsoporthoz tartozó szintjének figyelembevételével választja meg azokat a feladattípusokat, amelyek segítségével átfogó képet kaphat diákjai tudásszintjéről.

Az ének-zene tantárgy tanításához szükséges feltételek:

- Szükséges iskolai CD/DVD gyűjtemény létrehozása (audio CD-k és operafilmek), amely a tantervben meghatározott zenei anyagot tartalmazza.
- Az ének-zene tanításához elengedhetetlenek a hangszerek (zongora, ritmushangszerek, furulya), metronóm és hangvilla.
- Rendelkezésre állnak az audio-vizuális eszközök (IKT-tábla, CD és DVD lejátszó, laptop és kivetítő).
- A tantervben megfogalmazott célkitűzéseknek megfelelően az alábbi munkaformákat alkalmazzuk: egyéni munka, párosmunka, csoportos tevékenység.

Felhasznált irodalom:

NAT 2020 Kerettanterv

5. évfolyam

Évfolyam	5.
Heti óraszám	2
Éves óraszám	68

A témakörök órabeosztása az 5. évfolyamon:

Bevezető órák	2 óra
Magyar népzene	20 óra
Jeles napok, népszokások	6 óra
Óskor zenéje	3 óra
Ókor zenéje	2 óra
Középkor zenéje	6 óra
Reneszánsz kor zenéje	7 óra
Magyar műzene (XI-XVI. sz.)	4 óra
Barokk zene	10 óra
Bécsi klasszicizmus	3 óra
Év végi áttekintés	1 óra

A fennmaradt **4 órában** komplex készségfejlesztés, témazárók megírása, szóbeli számonkérések, és az iskolai ünnepélyekre való felkészülés: karácsony, nemzeti ünnepek.

Alaptankönyv:

Rápli Györgyi – Szabó Katalin: Énekeskönyv 5.

Témakörök:

1. Zeneművek/ Énekes anyag
2. Zeneművek/ Zenehallgatási anyag
3. Zenei ismeretek/ Ritmikai fejlesztés
4. Zenei ismeretek/ Hallásfejlesztés
5. Zenei ismeretek/ Zenei írás - olvasás

1. TÉMAKÖR: Zeneművek/ Énekes anyag

Népdalok

Megrakják a tüzet; Este van, már késő este; Szent István; Szépen úszik a vadkácsa; A csitári hegyek alatt; Aki dudás; Árpá is van; Erdő, erdő, de magos a teteje; Erdő, erdő, erdő, marosszéki; Érik a szőlő; Hej, Dunáról fúj a szél; Hídló végén; Édes rózsám, szíves kedvese; Hull a szilva; Által mennék; Komáromi kisleány; A szép fényes; Jól van dolga; Ó, gyönyörű szép; Bárcsak, régen; Keljetek fel; Új esztendő; A, a, a; Talalaj; Ma van húsvét napja; Szent Gergely doktornak; Csillagok, csillagok; Megyen már a hajnalcsillag; A szennai; Győri kanász; Fekete föld; Amikor a mutató; Nézz csak a réten szét; Összegyűltek; Ó, jertek; Serkenj fel; Felülről fúj; Nem vagyok én; A pünkösdsnek; Elhozta az Isten; Mi van ma?; A pünkösdi rózsá; Ezt szeretem;

Műzenei szemelvények

Pindaros: Óda; Szeikilosz sirverse; Gregorián dallamok; Trubadúr dallamok; Händel: Győzelmi dal (Júdás Makkabeus); Bach: Már nyugosznak a völgyek; Bach: Parasztkantáta-ismert kétszólamú részlet; John of Fornsete: Nyár-kánon; Ófrancia kánon: Jertek, jertek, nosza, járjunk táncot!; Farkas Ferenc: Hajnalnóta; W. Byrd: Tavasz – kánon; Ismeretlen szerző: Kék ibolyácska; Apor Lázár tánca; J. Haydn: Erdő mélyén – kánon; W. A. Mozart: Jöjj, drága május; L. van Beethoven: A mormotás fiú dala; Erkel – Kölcsey: Himnusz; Egressy – Vörösmarty: Szózat

ISMERETEK

- A zsoltár típusú dallamok jellemzői
- Ugrós és csárdás tánc típusok
- Dallam és szöveg kapcsolata a népdalstílusokban
- Zenei nyelvjáráások, dialektusok jelentése a népzeneben
- A tanult dalok kulturális közegének megismerése
- Különböző korszakok – különböző előadói stílusok a műzenében

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Hallás utáni daltanulással elsajátított magyar népdalok és felismerő kottaolvasással elsajátított műzenei szemelvények éneklése
- Előadói készségük kifejező, átélt, tiszta intonációjú énekléssé fejlesztése
- A hangszerkísérethez és az éneklő közösséghez való alkalmazkodási képesség fejlesztése
- A dalokban megjelenített élethelyzetek, érzelmi állapotok megértése.

FOGALMAK

Szillabikus, melizmatikus, autentikus, tradíció, átdolgozás, dialektus, Magyar Népzene Tára

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés
- A kreativitás támogatása az éneklésnél, táncolásnál
- Éneklés az iskolai kórusban
- Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó előadásokban, projektekben
- Részvétel a Zenei Világnap alkalmából rendezett iskolai programokban
- A Fejlesztési feladatok és Készségek elnevezésű részben javasoltak alkalmazása

2. TÉMAKÖR: Zeneművek/ Zenehallgatási anyag

Népzene:

Repülj madár – Sebestyén Márta, Muzsikás Együttes

Ugrós és csárdás dallamok – válogatás felújított népzenei felvételekből

Karai József: Estéli nótázás

Kapuvári verbunk (Magyar népzenei antológia)

Bartók: Este a székelyeknél

Bárdos: Magos a rutaafa; Régi táncdal
Kodály: Gergely-járás; Kállai kettős; Pünkösdlő
Régi muzsika kertje:
Őskor zenéje – elképzelések
Szeikilosz sírverse, Pindaros: Óda
Missa de Angelis – Kyrie
Gregorián dallamok és feldolgozások (Dies irae – Liszt: Haláltánc)
Trubadúrdallamok (Fornsete: Nyár kánon)

Reneszánsz kor zenéje:

G. P. da Palestrina: Drága fény; Sicut cervus
W. Byrd: My Lord
Orlando di Lasso: Zsoldos szerenád, Visszhang - kórus

Barokk zene:

J. S. Bach: Máté passió – korál részlet; h-moll szvit; c-moll prelúdium és fuga; D-dúr szvit – Gavotte, Menüett
F. Couperin: Az aratók
J-Ph. Rameau: Tambourin
G. F. Händel: F-dúr szvit (Vízizene); Tűzijáték – szvit; Győzelmi kórus
Purcell: Trombita fanfár

Bécsi klasszicizmus:

J. Haydn: Évszakok – Szüreti kórus, Simon áriája
W. A. Mozart: Szép május
L. van Beethoven: Örömmóda; A mormotás fiú dala

ISMERETEK

- A középkori, a reneszánsz és barokk korok stílusjegyeinek ismertetése, többször hallott zeneművekben, zeneműrészletekben
- Bevezetés a bécsi klasszicizmus korába
- Egyes zeneirodalmi alkotások megnevezése témáik, hallott részleteik alapján
- A hallgatott zeneművek zenetörténeti és főbb műfaji jellemzőinek azonosítása
- A zeneszerzők helye a különböző zenetörténeti korokban
- Az adott zenemű történelmi, irodalmi és kultúrtörténeti vonatkozásainak megismerése
- A zeneművekben megfogalmazott gondolatok társítása hangszerelési, szerkesztési megoldásokkal, kompozíciós technikákkal, formai megoldásokkal

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- A tanulók kreatív képzeletének fejlesztése változatos motivációs technikákkal, a zeneművek nyújtotta lehetőségeket kihasználva
- A zeneművek gondolati tartalmát kifejező eszközök felismerésére, átélésére és értelmezésére alkalmas képességek kialakítása
- Egy-egy zeneszerzőre jellemző alkotói sajátosságok felismerése

- Hosszabb, összetettebb koncentrációt igénylő zenei anyag befogadásának képessége
- Összefüggés felfedezése a zenei stíluskorszakok és a történelmi események, irodalmi alkotások között
- A zeneművekről történő önálló véleményalkotás képességének kialakítása

FOGALMAK

Vokális műfajok, gregorián, recitativo, korál, kyrie, passió, dalciklus, duett, motetta, etűd.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Részvétel hangversenyeken
- Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán
- Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához
- Zeneművek zenetörténeti rendszerezése
- Koncertfilm megtekintése
- Kiállítás megszervezése híres magyar zeneszerzőkről, zenekarokról, előadóművészekről, zeneművekről, koncerthelyszínekről
- A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése
- Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről
- Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről
- Kiselőadás a hangszerekről (megszólaltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával)
- Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata.

3. TÉMAKÖR: Zenei ismeretek / Ritmikai fejlesztés

ISMERETEK

- A tanult ritmusértékek bővítése a 16-od, kis éles és nyújtott ritmussal. Ismeri és használja gyakorló nevüket, grafikai jelüket és értéküket
- Érzékeli a páros, páratlan és a váltakozó ütemet

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Páros és páratlan lüktetés felismerése hallás és kottakép alapján
- Az énekes és a zenehallgatási anyag metrikai és ritmikai jellemzőinek megfigyelése, reprodukciója
- Váltakozó ütemek megfigyelése az énekes- és zenehallgatási anyagban
- Alkotói készség: páros és páratlan lüktetésű ritmussorok alkotása a tanult ritmusokkal hiányos ritmussorok tud kiegészítése vagy teljes megalkotása a megadott formai kereteken belül tá-titi, szinkópa, nyújtott és éles ritmusokkal, tizenhatodokkal.

FOGALMAK

Kis éles, kis nyújtott ritmus; tizenhatod; váltakozó ütem

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A dalok ritmusának hangoztatása
- Ritmuskánon, felelgetős a tanárral, később az osztály csoportjai között
- Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával
- Egyszerűbb ritmushangszerek készítése
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben leírtak alkalmazása

4. TÉMAKÖR: Zenei ismeretek/ Hallásfejlesztés

ISMERETEK

- Tiszta kvint, tiszta kvárt, tiszta oktáv
- Kis terc, nagy terc, kis szekund, nagy szekund
- Dúr és moll hangzás
- Módosított hangok: *fi*, *szi*, *ta* szolmizációs hangok felismerése, dallamalkotó szerepük értelmezése

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- A tiszta hangközök felismerése és megnevezése
- A kis és nagy terc és szekund hangzatkotó szerepének érzékelése és megértése
- A dúr és moll jellegű hangzás megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan
- Az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése és megnevezése
- Ismerje a *fi*, *szi*, *ta*, módosított szolmizációs hangok dallamalkotásban betöltött szerepét
- A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából
- Az intonációs készség és a megosztott figyelem képességének fejlesztése a többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével
- A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése
- Alkotói készség: az előző években és az újonnan tanult zenei elemeket készség szinten, alkotó módon tudja használni (rövidebb pentaton és hétfokú dallamokat tud kiegészíteni, befejezni és egyszerűbb formában megalkotni.).

FOGALMAK

Hangköz; hangzat; hármashangzat; dúr - moll jelleg; módosított hangok; módosító jelek

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel
- Zenei kérdés, válasz rögtönzése
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben leírtak alkalmazása a hangközök és egyszerű harmóniak megfigyelésének és meghallásának gyakorlására

5. TÉMAKÖR: Zenei ismeretek/ Zenei írás - olvasás

ISMERETEK

- a tizenhatod-formációk grafikai képe és írása
- a kis éles és kis nyújtott ritmusok grafikai képe és írása
- a tiszta hangközök grafikai képe és írása
- a módosított hangok grafikai képe és írása
- az abszolút hangnevek
- C-dúr, a-moll

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- ritmusgyakorlatok olvasása és hangoztatása tizenhatodos, kis éles és kis nyújtott ritmusok fordulataival
- az új ritmikai elemek felismerése kottaképben
- az új ritmikai elemek leírása rövid gyakorlatokban
- a tiszta, kis- és nagy hangközök megfigyelése, megnevezése és írása az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan
- a tanult hangközök éneklése tanári segítséggel
- a tanult hangközök megszólaltatása egyidejűleg is, énekelve és hangszeren próbálva
- rövid dallamok írása betűkottáról hangjegyre, C-dóban

FOGALMAK

Tempójelzés; relatív szolmizáció; abszolút hangnevek; dúr; természetes moll; előjegyzés.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése
- Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben leírtak alkalmazása.

6. évfolyam

Évfolyam	6.
Heti óraszám	1
Éves óraszám	36

Bevezető órák	1 óra
Magyar népzene	6 óra
Jeles napok, népszokások	3 óra

Zenetörténeti korszakok ismételése	3 óra
A barokk zene ismételése	3 óra
Kuruc kor zenéje	2 óra
1848-as katonadalok	2 óra
Bécsi klasszicizmus	12 óra
Év végi áttekintés	1 óra

A fennmaradt **3 órában** komplex készségfejlesztés, témazárók megírása, szóbeli számonkérések, és az iskolai ünnepélyekre való felkészülés: karácsony, nemzeti ünnepek.

Alaptankönyv:

Rápli Györgyi – Szabó Katalin: Énekeskönyv 6.

Témakörök:

1. Zeneművek/ Énekes anyag
2. Zeneművek/ Zenehallgatási anyag
3. Zenei ismeretek/ Ritmikai fejlesztés
4. Zenei ismeretek/ Hallásfejlesztés
5. Zenei ismeretek/ Zenei írás - olvasás

1. TÉMAKÖR: Zeneművek/ Énekes anyag

Népdalok

Megkötöm lovamat; Csínom Palkó, Csínom Jankó; Hull a szilva; A Vidrócki híres nyája; Már Vidrócki emelgeti a bankót; Elmegyek, el is van vágyásom; Két tyúkom, tavali; Az ürögi faluvégen; A horgosi csárda; A malomnak nincsen köve; Dunaparton; Érik a ropogós; Ha felmegyek; Ősszel érik, babám; Hej, igazítsad; Kispiricsi; Kocsi, szekér; Kolozsváros; Ennek a gazdának; Boncidai menyecskék; Ha én rózsá volnék; Gerencséri utca; Széles a Duna; Tizenhárom fodor van a szoknyámon; Erdő, kerekerdő; Pék, Kata, Péter; A nap nyugodni tér; Szívünk rég ide vár; Ó, jöjj, Üdvöztető; Vigan zengjtek; Krisztus feltámad; Komatálat hoztam; Szép csillagos az ég;

Műzenei szemelvények, és más népek dalai

J. Haydn: Erdő mélyén – kánon; W. A. Mozart: Jöjj, drága május, Német tánc; L. van Beethoven: Örömmóda (IX. szimfónia IV. tétele); Urián Föld körüli utazása; Egressy-Vörösmarty: Szózat;

ISMERETEK

- A zsoltár típusú dallamok jellemzői
- Ugrós és csárdás tánc típusok
- Dallam és szöveg kapcsolata a népdalstílusokban
- Zenei nyelvjáráások, dialektusok jelentése a népzeneben
- A tanult dalok kulturális közegének megismerése
- Különböző korszakok – különböző előadói stílusok a műzenében

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Hallás utáni daltanulással elsajátított magyar népdalok és felismerő kottaolvasással elsajátított műzenei szemelvények éneklése
- Előadói készségük kifejező, átélt, tiszta intonációjú énekléssé fejlesztése

- A hangszerkísérethez és az éneklő közösséghez való alkalmazkodási képesség fejlesztése
- A dalokban megjelenített élethelyzetek, érzelmi állapotok megértése.

FOGALMAK

Szillabikus, melizmatikus, autentikus, tradíció, átdolgozás, dialektus, Magyar Népzene Tára

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés
- A kreativitás támogatása az éneklésnél, táncolásnál
- Éneklés az iskolai kórusban
- Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó előadásokban, projektekben
- Részvétel a Zenei Világnap alkalmából rendezett iskolai programokban
- A Fejlesztési feladatok és Készségek elnevezésű részben javasoltak alkalmazása

2. TÉMAKÖR: Zeneművek/ Zenehallgatási anyag

Népzene:

Bartók Béla: Magyar képek: Este a székelyeknél

Bárdos Lajos: Régi táncdal – vegyeskar

Farkas Ferenc: Régi magyar táncok – Lapockás tánc, Ugrós

Kodály: Kállai kettős – vegyeskar; Mátrai képek – vegyeskar; Galántai táncok – részletek

Kodály Zoltán- Weöres Sándor: Öregek

Kodály Zoltán - Arany János: Csalfa sugár

Karai József: Estéli nótázás

Bécsi klasszicizmus:

W. A. Mozart: Egy kis éji zene; A-dúr zongoraszonáta - III. Török induló

W. A. Mozart: A varázsfuvola – részletek; Requiem - részletek

J. Haydn: Üstdob szimfónia II. tétel; Évszakok – Szüreti kórus, Tavasz kórus

L. van Beethoven szimfóniái, zongoraművei (Holdfény, Appassionata, Für Elise)

ISMERETEK

- A hallgatott zeneművek zenetörténeti és főbb műfaji jellemzőinek azonosítása
- A zeneszerzők helye a különböző zenetörténeti korokban
- Az adott zenemű történelmi, irodalmi és kultúrtörténeti vonatkozásainak megismerése
- A zeneművekben megfogalmazott gondolatok társítása hangszerelési, szerkesztési megoldásokkal, kompozíciós technikákkal, formai megoldásokkal

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- A tanulók kreatív képzeletének fejlesztése változatos motivációs technikákkal, a zeneművek nyújtotta lehetőségeket kihasználva
- A zeneművek gondolati tartalmát kifejező eszközök felismerésére, átélésére és értelmezésére alkalmas képességek kialakítása
- Egy-egy zeneszerzőre jellemző alkotói sajátosságok felismerése
- Hosszabb, összetettebb koncentrációt igénylő zenei anyag befogadásának képessége

- Összefüggés felfedezése a zenei stíluskorszakok és a történelmi események, irodalmi alkotások között
- A zeneművekről történő önálló véleményalkotás képességének kialakítása

FOGALMAK

Vokális műfajok, gregorián, recitativo, korál, kyrie, passió, dalciklus, duett, motetta, etűd, hangfűrt.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Részvétel hangversenyeken
- Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán
- Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához
- Zeneművek zenetörténeti rendszerezése
- Koncertfilm megtekintése
- Kiállítás megszervezése híres magyar zeneszerzőkről, zenekarokról, előadóművészekről, zeneművekről, koncerthelyszínekről
- A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése
- Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről
- Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről
- Kiselőadás a hangszerekről (megszólaltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával)
- Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata

3. TÉMAKÖR: Zenei ismeretek / Ritmikai fejlesztés

ISMERETEK

- A tanult ritmusértékek bővítése a 16-od, kis éles és nyújtott ritmussal. Ismeri és használja gyakorló nevüket, grafikai jelüket és értéküket
- Érzékeli a páros, páratlan és a váltakozó ütemet

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Páros és páratlan lüktetés felismerése hallás és kottakép alapján
- Az énekes és a zenehallgatási anyag metrikai és ritmikai jellemzőinek megfigyelése, reprodukciója
- Váltakozó ütemek megfigyelése az énekes- és zenehallgatási anyagban
- Alkotói készség: páros és páratlan lüktetésű ritmussorok alkotása a tanult ritmusokkal hiányos ritmussorok tud kiegészítése vagy teljes megalkotása a megadott formai kereteken belül tá-titi, szinkópa, nyújtott és éles ritmusokkal, tizenhatodokkal.

FOGALMAK

Kis éles, kis nyújtott ritmus; tizenhatod; váltakozó ütem

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A dalok ritmusának hangoztatása
- Ritmuskánon, felelgetős a tanárral, később az osztály csoportjai között
- Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával
- Egyszerűbb ritmushangszerek készítése
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben leírtak alkalmazása

4. TÉMAKÖR: Zenei ismeretek/ Hallásfejlesztés

ISMERETEK

- Tiszta kvint, tiszta kvárt, tiszta oktáv
- Kis terc, nagy terc, kis szekund, nagy szekund
- Dúr és moll hangzás
- Módosított hangok: *fi*, *szi*, *ta* szolmizációs hangok felismerése, dallamalkotó szerepük értelmezése

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- A tiszta hangközök felismerése és megnevezése
- A kis és nagy terc és szekund hangzatkotó szerepének érzékelése és megértése
- A dúr és moll jellegű hangzás megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan
- Az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése és megnevezése
- Ismerje a *fi*, *szi*, *ta*, módosított szolmizációs hangok dallamalkotásban betöltött szerepét
- A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából
- Az intonációs készség és a megosztott figyelem képességének fejlesztése a többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével
- A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése
- Alkotói készség: az előző években és az újonnan tanult zenei elemeket készség szinten, alkotó módon tudja használni (rövidebb pentaton és hétfokú dallamokat tud kiegészíteni, befejezni és egyszerűbb formában megalkotni.).

FOGALMAK

Hangköz; hangzat; hármashangzat; dúr - moll jelleg; módosított hangok; módosító jelek

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel
- Zenei kérdés, válasz rögtönzése
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben leírtak alkalmazása a hangközök és egyszerű harmóniak megfigyelésének és meghallásának gyakorlására

5. TÉMAKÖR: Zenei ismeretek/ Zenei írás - olvasás

ISMERETEK

- a tizenhatod-formációk grafikai képe és írása
- a kis éles és kis nyújtott ritmusok grafikai képe és írása
- a tiszta hangközök grafikai képe és írása
- a módosított hangok grafikai képe és írása
- az abszolút hangnevek
- C-dúr, a-moll

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- ritmusgyakorlatok olvasása és hangoztatása tizenhatodos, kis éles és kis nyújtott ritmusok fordulataival
- az új ritmikai elemek felismerése kottaképben
- az új ritmikai elemek leírása rövid gyakorlatokban
- a tiszta, kis- és nagy hangközök megfigyelése, megnevezése és írása az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan
- a tanult hangközök éneklése tanári segítséggel
- a tanult hangközök megszólaltatása egyidejűleg is, énekelve és hangszeren próbálva
- rövid dallamok írása betűkottáról hangjegyre, C-dóban

FOGALMAK

Tempójelzés; relatív szolmizáció; abszolút hangnevek; dúr; természetes moll; előjegyzés.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése
- Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben leírtak alkalmazása.

7. évfolyam

Évfolyam	7.
Heti óraszám	1
Éves óraszám	36

A témakörök órabeosztása a 7. évfolyamon:

Bevezető óra

1 óra

Zenei írás, olvasás	1 óra
Zeneelmélet	2 óra
Magyar népzene	7 óra
Jeles napok, népszokások	5 óra
Romantika	15 óra
Év végi áttekintés	1 óra

A fennmaradt **4 órában** komplex készségfejlesztés, témazárók megírása, szóbeli számonkérések, és az iskolai ünnepélyekre való felkészülés: karácsony, nemzeti ünnepek.

Alaptankönyv:

Rápli Györgyi – Szabó Katalin: Énekeskönyv 7.

Témakörök:

1. Zeneművek/ Énekes anyag
2. Zeneművek/ Zenehallgatási anyag
3. Zenei ismeretek/ Ritmikai fejlesztés
4. Zenei ismeretek/ Hallásfejlesztés
5. Zenei ismeretek/ Zenei írás-olvasás

1. TÉMAKÖR: Zeneművek/ Énekes anyag

Magyar népdalok

A szennai lipisen-laposton; Által mennék; Ej, haj, gyöngyvirág; Erdő, erdő, de magos a teteje; Fecském, fecském ; Hopp ide tisztán ; Kecskemét is kiállítja; Megkötöm lovamat; Megrakják a tüzet; Sej, felszállott a kakas; Te vagy a legény

Műzenei szemelvények

Gloria Patri et Filio (gregorián); Moniot D'Arras: Nyári ének (XIII sz.); Praetorius: Jubilate Deo – kánon; J. S. Bach: Már nyugosznak a völgyek (János Passió 15. sz); J. Haydn: Szerenád; W. A.Mozart: Vágyódás a tavasz után; L. van Beethoven: Urián földközi utazása, Örömmóda; Franz Schubert: A pisztráng

Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra

Pásztorok, pásztorok, örvendezve; Kossuth Lajos táborában; Amadé László – Arany János: Toborzó (A szép fényes katonának); Bocsásd meg Úristen (Cantus Catholici, 1651, Balassi B.) protestáns egyházi népének; Néktek emlékezem (Cantus Catholici, 1651)

ISMERETEK

- Népdalok és műdalok
- a magyar népzene régi és új rétegeinek jellemzői
- Műzene és népzenei feldolgozások különbsége
- Homofon és polifon (kánon) szerkesztés
- A zenetörténeti stílusok vokális jellemzői
- A dūr és moll szerepe a zenei kifejezésben

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Az újonnan, hallás után tanult népdalok, műdalok éneklése kottaképről és emlékezetből

- Előadói készség: az adott dal karakterének árnyalt megszólaltatása (dinamika, tempó, zenei tagolás, frazeálás, stílus)
- A parlando, rubato, giusto természetes módú használata
- Minta adása a dalok hiteles megszólaltatásához, a tanári, adatközlő és művészi előadásokból
- Megzenésített versek előadása tanár, hangszeren játszó osztálytárs által megszólaltatott hangszerkísérettel
- Dalok előadása a hozzájuk kapcsolódó tánccal, dramatizált előadással és hangszerkísérettel
- A helyes éneklési szokások és a tiszta intonáció fejlődése
- Felismeri a népdalok és a mai világ párhuzamait

FOGALMAK

A korábban tanultak elmélyítése.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés
- A kreativitás támogatása az éneklésnél, táncolásnál
- Éneklés az iskolai kórusban
- Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó előadásokban, projektekben
- Részvétel a Zenei Világnap alkalmából rendezett iskolai programokban
- A Fejlesztési feladatok és Készségek elnevezésű részben javasoltak alkalmazása

2. TÉMAKÖR: Zeneművek/ Zenehallgatási anyag

F. Chopin: g-moll mazurka

Liszt Ferenc: Mazeppa – részletek; XV. Magyar rapszódia

F-B. Mendelssohn: e-moll hegedűverseny I. tétel - részlet

A. Dvořák: IX. Új világ szimfónia – IV. tétel (részlet)

G. Verdi: Aida – Bevonulási induló; Nabucco – Szabadság kórus

G. Bizet: Carmen – Torreádor dal

Erkel Ferenc: Bánk bán – Keserű bordal; Hazám, hazám

J. Brahms: Akadémiai ünnepi nyitány – részlet

R. Schumann: Gyermekjelenetek – Álmodozás

R. Wagner: Tannhäuser - Nászinduló

P. I. Csajkovszkij: IV. szimfónia IV. tétel

ISMERETEK

- Ismeri a zenetörténeti korszakok legfontosabb ismertetőjegyeit, történelmi és kulturális hátterüket
- Azonosítani tudja az egyes korszakokhoz tartozó zenei műfajokat, jellemzőiket, hangszerelési sajátosságait

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- a zenei befogadási készség fejlesztése a figyelem intenzitásának növelésével
- élményszerűséget biztosító zenekövetés képességének kialakítása
- a zenei ízlés és a zenei emlékezet fejlesztése a zenetörténet remekműveivel való találkozás során
- a kultúrabefogadási szándék erősödése a remekművek elemzésén keresztül
- a zene keltette érzések megfogalmazása tanári kérdések segítségével

FOGALMAK

Zenei korstílusok: középkor, reneszánsz, barokk, klasszika, romantika, zenei impresszionizmus, kortárs zene

Zenei műfajok: zsoltár, trubadúr ének, madrigál, mise, oratórium, kantáta, szvit, concerto, versenymű, szimfónia, szimfonikus költemény, műdal, rapszódia, opera, ária, kamarazene, jazz, spirituálé.

Hangfűrt, homofónia, polifónia, hangszerelés

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Részvétel ifjúsági hangversenyeken
- Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán
- Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához
- Zeneművek zenetörténeti rendszerezése
- Koncertfilm megtekintése
- Kiállítás megszervezése híres magyar zeneszerzőkről, zenekarokról, előadóművészekről, zeneművekről, koncerthelyszínekről
- A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése
- Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről
- Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről
- Kiselőadás a hangszerekről (megszólaltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával)
- Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata

3. TÉMAKÖR: Zenei ismeretek/ Ritmikai fejlesztés

ISMERETEK

- Új ismeret: 3/8, 6/8 –os ütemmutató
- Felütés- súlytalan indítás

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Ritmusgyakorlatok hangoztatása nyolcad-ütemmutatóval
- Minden, korábban tanult ritmikai ismeret gyakorlása, alkalmazása változatos formákban
- Alkotó készség: 3/8 és 6/8, valamint a felütés alkalmazása improvizáció során

- Részvétel közös kreatív zenélési formákban, a zeneművek befogadásának előkészítéséhez Felhasználja énekhangját, az akusztikus környezet hangjait, ütőhangszereket, egyszerűbb dallamhangszereket.

FOGALMAK

3/8-os ütemmutató, 6/8-os ütemmutató, felütés/súlytalan kezdés

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A tanult új dalok ritmusának hangoztatása
- Ritmuskánon az osztály csoportjai között
- Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával
- Egyszerűbb ritmushangszerek készítése
- Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben leírtak alkalmazása

4. TÉMAKÖR: Zenei ismeretek/ Hallásfejlesztés

ISMERETEK

- A korábban tanultak elmélyítése, értelmezése
- Kis és nagy szext, szeptim

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- A tanult hangközök éneklése, hangoztatása változatos formákban
- Az énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése, megnevezése és éneklése
- A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából
- A dúr és moll jellegű hangzás további megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan
- A többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével a többirányú figyelem, a hallás, az intonációs készség fejlődése
- Bevezetés a többszólamúságba: egy hallott szólamhoz saját szólam megszólaltatása tiszta intonációval

FOGALMAK

A korábban tanultak elmélyítése.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel
- Zenei kérdés, válasz rögtönzése
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával

- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben leírtak alkalmazása a hangközök és egyszerű harmóniak megfigyelésének és meghallásának gyakorlására

5. TÉMAKÖR: Zenei ismeretek/ Zenei írás - olvasás

ISMERETEK

- Új ismeret: 1# 1 bé előjegyzés
- A korábbi ismeretek alkalmazása:
 - Módosított és módosítójel nélküli szolmizációs hangok és törzshangok ismerete
 - A szolmizációs hangok és a zene törzshangok közötti alapvető különbség értelmezése a tanult énekelt anyagokon
 - Tiszta, kis és nagy hangközök (T1-T8) megfigyelése és megnevezése az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan
 - Fél- és egészhangos építkezés fogalmi ismerete
 - Kis- és nagyterc szerepének fogalmi ismerete a dúr és moll jelleg hangzásában

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Rövid dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre
- Gyakorlat szerzése a felismerő kottaolvasásban
- A kottakép újonnan tanult elemeinek felismerése kottából a tanult énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan

FOGALMAK

Minden korábban szereplő fogalom. Továbbá: G-dúr, e-moll, F-dúr, d-moll

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése
- Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával
- Kottaíráshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben leírtak alkalmazása.

8. évfolyam

Évfolyam	8.
Heti óraszám	1
Éves óraszám	36

A témakörök órabeosztása a 8. évfolyamon:

Bevezető óra	1 óra
Zenei írás - olvasás	1 óra
Zeneelmélet	1 óra
Magyar népzene	6 óra
Jeles napok, népszokások	3 óra
Bartók művei	3 óra
Kodály művei	3 óra
Bárdos művei	2 óra
A századforduló francia zenéje	2 óra
A XX. sz. európai kortárs zenéje	5 óra
A XX. sz. magyar zenéje	2 óra
Dzsessz	1 óra
Könnyűzene	1 óra
Év végi áttekintés	1 óra

A fennmaradt **4 órában** komplex készségfejlesztés, témazárók megírása, szóbeli számonkérések, és az iskolai ünnepélyekre való felkészülés: karácsony, nemzeti ünnepek.

Alaptankönyv:

Rápli Györgyi – Szabó Katalin: Énekeskönyv 8.

Témakörök:

1. Zeneművek/ Énekes anyag
2. Zeneművek/ Zenehallgatási anyag
3. Zenei ismeretek/ Ritmikai fejlesztés
4. Zenei ismeretek/ Hallásfejlesztés
5. Zenei ismeretek/ Zenei írás - olvasás

1. TÉMAKÖR: Zeneművek/ Énekes anyag

Magyar népdalok

A bolhási kertek alatt; A csitári hegyek alatt; Az igaz Messiás; Béreslegény; Bujdosik az árva madár; Elindultam szép hazámból; Elmegyek, elmegyek; Erdő mellett estvéledtem; Gerencséri utca; Kőműves Kelemen balladája; Röpülj, páva

Műzenei szemelvények, más népek dalai

Aranyosom – lengyel népdal; Enni, inni van csak kedvem – szlovák népdal; Régi mesékre – ír népdal; Nyírfácska - orosz népdal; Ismeretlen szerző: Az erdőn már a rügy fakad – Tavaszköszöntő, a reneszánsz mű dallama; Bárdos Lajos: Csöndes kánon (Raics István); Gaudeamus igitur (két szólam); W. A. Mozart: Ó, felvirradt a szép óra; Gebhardi – Kerényi György: Glória szálljon – kánon; Nobody knows – spirituálé (két szólam)

Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra

Ó, gyönyörű szép, titokzatos éj; Kossuth Lajos azt üzente; Fónagy József – Arany János: Süvegemem nemzetiszín rózsá; Ma van húsvét napja

ISMERETEK

- Népdalok és műdalok

- a magyar népzene régi és új rétegeinek jellemzői
- Műzene és népzenei feldolgozások különbsége
- Homofon és polifon (kánon) szerkesztés
- A zenetörténeti stílusok vokális jellemzői
- A dūr és moll szerepe a zenei kifejezésben

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Az újonnan, hallás után tanult népdalok, műdalok éneklése kottaképről és emlékezetből
- Előadási készség: az adott dal karakterének árnyalt megszólaltatása (dinamika, tempó, zenei tagolás, frazeálás, stílus)
- A parlando, rubato, tempo giusto természetes módú használata
- Minta adása a dalok hiteles megszólaltatásához, a tanári, adatközlő és művészi előadásokból
- Megzenésített versek előadása tanár, hangszeren játszó osztálytárs által megszólaltatott hangszerkísérettel
- Dalok előadása a hozzájuk kapcsolódó tánccal, dramatizált előadással és hangszerkísérettel
- A helyes éneklési szokások és a tiszta intonáció fejlődése
- Felismeri a népdalok és a mai világ párhuzamait

FOGALMAK

A korábban tanultak elmélyítése.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés
- A kreativitás támogatása az éneklésnél, táncolásnál
- Éneklés az iskolai kórusban
- Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó előadásokban, projektekben
- Részvétel a Zenei Világnap alkalmából rendezett iskolai programokban
- A Fejlesztési feladatok és Készségek elnevezésű részben javasoltak alkalmazása

2. TÉMAKÖR: Zeneművek/ Zenehallgatási anyag

C. Debussy: Gyermekkuckó - Néger baba tánca

I. Stravinskij: Petruska – Orosz tánc, Balerina tánca

Bartók Béla: Négy szlovák népdal; Allegro Barbaro; Concerto: IV. tétel Intermezzo Interrotto

Kodály Zoltán: Székelyfonó – Rossz feleség ballada, El kéne indulni, Fölszállott a páva – részletek a variációkból

Kodály Zoltán- Weöres Sándor: Öregek, Esti dal

C. Orff: Carmina Burana – O, Fortuna

K. Penderecki: Hirosima emlékezete

G. Gerschwin: Porgy és Bess – Porgy dala (Az ínség nálam a vagyon...)

Jazz standard-ek

Új Pátia sorozat – Utolsó óra (autentikus felvételek)

Népzenei felújított legjobb felvételek

ISMERETEK

- Ismeri a zenetörténeti korszakok legfontosabb ismertetőjegyeit, történelmi és kulturális hátterüket
- Azonosítani tudja az egyes korszakokhoz tartozó zenei műfajokat, jellemzőiket, hangszerelési sajátosságait

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- a zenei befogadási készség fejlesztése a figyelem intenzitásának növelésével
- élményszerűséget biztosító zenekövetés képességének kialakítása
- a zenei ízlés és a zenei emlékezet fejlesztése a zenetörténet remekműveivel való találkozás során
- a kultúrabefogadási szándék erősödése a remekművek elemzésén keresztül
- a zene keltette érzések megfogalmazása tanári kérdések segítségével

FOGALMAK

Zenei korstílusok: középkor, reneszánsz, barokk, klasszika, romantika, zenei impresszionizmus, kortárs zene

Zenei műfajok: zsoltár, trubadúr ének, madrigál, mise, oratórium, kantáta, szvit, concerto, versenymű, szimfónia, szimfonikus költemény, műdal, rapszódia, opera, ária, kamarazene, jazz, spirituálé.

Hangfűrt, homofónia, polifónia, hangszerelés

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Részvétel ifjúsági hangversenyeken
- Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán
- Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához
- Zeneművek zenetörténeti rendszerezése
- Koncertfilm megtekintése
- Kiállítás megszervezése híres magyar zeneszerzőkről, zenekarokról, előadóművészekről, zeneművekről, koncerthelyszínekről
- A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése
- Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről
- Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről
- Kiselőadás a hangszerekről (megszólaltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával)
- Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata

3. TÉMAKÖR: Zenei ismeretek/ Ritmikai fejlesztés

ISMERETEK

- Új ismeret: 3/8, 6/8-os ütemmutató
- Felütés- súlytalan indítás

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Ritmusgyakorlatok hangoztatása nyolcad-ütemmutatóval
- Minden, korábban tanult ritmikai ismeret gyakorlása, alkalmazása változatos formákban
- Alkotó készség: 3/8 és 6/8, valamint a felütés alkalmazása improvizáció során
- Részvétel közös kreatív zenélési formákban, a zeneművek befogadásának előkészítéséhez Felhasználja énekhangját, az akusztikus környezet hangjait, ütőhangszereket, egyszerűbb dallamhangszereket.

FOGALMAK

3/8-os ütemmutató, 6/8-os ütemmutató, felütés/súlytalan kezdés

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A tanult új dalok ritmusának hangoztatása
- Ritmuskánon az osztály csoportjai között
- Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával
- Egyszerűbb ritmushangszerek készítése
- Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben leírtak alkalmazása

4. TÉMAKÖR: Zenei ismeretek/ Hallásfejlesztés

ISMERETEK

- A korábban tanultak elmélyítése, értelmezése
- Kis és nagy szext, szeptim

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- A tanult hangközök éneklése, hangoztatása változatos formákban
- Az énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése, megnevezése és éneklése
- A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából
- A *dúr* és *moll* jellegű hangzás további megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan
- A többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével a többirányú figyelem, a hallás, az intonációs készség fejlődése
- Bevezetés a többszólamúságba: egy hallott szólamhoz saját szólam megszólaltatása tiszta intonációval

FOGALMAK

A korábban tanultak elmélyítése.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel
- Zenei kérdés, válasz rögtönzése
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben leírtak alkalmazása a hangközők és egyszerű harmóniák megfigyelésének és meghallásának gyakorlására

5. TÉMAKÖR: Zenei ismeretek/ Zenei írás - olvasás

ISMERETEK

- Új ismeret: 1# 1 bé előjegyzés
- A korábbi ismeretek alkalmazása:
 - Módosított és módosítójel nélküli szolmizációs hangok és törzshangok ismerete
 - A szolmizációs hangok és a zenei törzshangok közötti alapvető különbség értelmezése a tanult énekelt anyagokon
 - Tiszta, kis és nagy hangközők (T1-T8) megfigyelése és megnevezése az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan
 - Fél- és egészhangos építkezés fogalmi ismerete
 - Kis- és nagyterc szerepének fogalmi ismerete a dúr és moll jelleg hangzásában

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Rövid dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre
- Gyakorlat szerzése a felismerő kottaolvasásban
- A kottakép újonnan tanult elemeinek felismerése kottából a tanult énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan

FOGALMAK

Minden korábban szereplő fogalom. Továbbá: G-dúr, e-moll, F-dúr, d-moll

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése
- Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával
- Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben leírtak alkalmazása.